

ОСОБЛИВОСТІ ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВИХ СПОСОБІВ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

ПОТОЦЬКИЙ Микола Юрійович - кандидат юридичних наук, заступник начальника відділу організації судового захисту прав Державного підприємства «Український інститут промислової власності», адвокат

Исследованы особенности хозяйственно-правовых способов защиты прав интеллектуальной собственности. Установлено, что основными способами защиты прав интеллектуальной собственности субъектов хозяйствования являются признание наличия или отсутствия прав, признание государственной регистрации недействительной, возмещение убытков, признание недействительным договора, прекращения действий, нарушающих право интеллектуальной собственности. Отмечено, что такие способы защиты как присуждение к исполнению обязательства в натуре, установление, изменение и прекращение хозяйственных правоотношений, то с учетом специфики интеллектуальной собственности - они требуют значительной конкретизации.

Ключові слова: право інтелектуальної власності, захист прав, способи захисту, господарські правовідносини.

Постановка проблеми

Суб'єкти права інтелектуальної власності у випадку порушення їх прав та законних інтересів мають можливість вибирати спосіб захисту. Зрештою, як цивільно-господарським законодавством, так і спеціальним законодавством у сфері інтелектуальної власності – запропоновано широкий спектр способів захисту порушеного права. Однак варто зазначити, що закріплені способи часто не відповідають характерам вчинених правопорушень – які з плином часу набирають нових форм і масштабів.

Загальні способи захисту права інтелектуальної власності визначені частиною другою статті 16 Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) і частиною другою статті 20 Господарського кодексу України (далі – ГК України).

Наведені у відповідних нормах переліки способів захисту не є вичерпними з огляду на закріплені у статті 16 ЦК України припис про те, що суд може захистити цивільне право або інтерес іншим способом, що встановлений договором або законом, а у статті 20 ГК України – положення щодо можливості захисту права і законного інтересу іншими способами, передбаченими законом.

Слід наголосити, що не всі господарсько-правові способи здатні забезпечити оптимальний захист у сфері інтелектуальної власності. Які ж способи захисту користуються популярністю серед суб'єктів господарювання, а які заслужено позбавлені уваги?

Аналіз останніх публікацій

Загальні способи захисту прав часто є об'єктом дослідження науковців. Цивільно-правові способи захисту прав інтелектуальної власності, зокрема, досліджували такі науковці, як А.О.Кодинець, О.П. Орлюк, О.А. Підпригора, О.В. Кохановська. Однак, господарсько-правові способи захисту прав інтелектуальної власності практично не досліджувались.

Постановка завдання

Метою статті є аналіз особливостей господарсько-правових способів захисту прав інтелектуальної власності, а також виявлення тих способів, які забезпечують оптимальний захист, виходячи зі специфіки права інтелектуальної власності.

Виклад основного матеріалу дослідження

Частиною першою статті 432 ЦК України передбачено, що кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого права інтелектуальної власності відповідно до статті 16 цього Кодексу.

У частині другій статті 432 ЦК України виділено декілька способів захисту, які стосуються виключно порушення прав інтелектуальної власності, і незважаючи на те, що закріплені в цивільному законодавстві, можуть застосовуватись суб'єктами господарювання [2].

Законами України про набуття та здійснення права на конкретні об'єкти інтелектуальної власності також передбачено способи захисту відповідного права, зокрема, статтею 52 Закону України «Про авторське право і суміжні права», статтею 21 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», статтею 27 Закону України «Про охорону прав на промислові зразки», статтею 35 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі», статтею 25 Закону України «Про охорону прав на зазначення походження товарів», статтею 53 Закону України «Про охорону прав на сорти рослин», статтею 22 Закону України «Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем».

Крім того, згідно з пунктом 9 частини другої статті 16 ЦК України кожна особа може звернутися до суду з вимогою про відшкодування моральної шкоди, заподіяної внаслідок порушення права інтелектуальної власності. Моральна шкода може бути наслідком приниження ділової репутації фізичної або юридичної особи, а її відшкодування здійснюється грішми, іншим майном або в інший спосіб (стаття 23 ЦК України) [9, С.4].

Перед безпосереднім дослідженням господарсько-правових способів захисту прав

інтелектуальної власності варто окреслити специфіку права інтелектуальної власності у порівнянні з правом власності. У першу чергу, відповідь на це питання дає ЦК України, який у статті 419 говорить, що право інтелектуальної власності та право власності на річ не залежать одне від одного, а перехід права на об'єкт права інтелектуальної власності не означає переходу права власності на річ. Перехід права власності на річ не означає переходу права на об'єкт права інтелектуальної власності [2].

Як зазначає О.А. Підпригора, право власності і право інтелектуальної власності – це різні правові інститути, хоча вони і мають багато спільного. Воно полягає в тому, що їх суб'єктам належать однакові права на об'єкти власності. Суб'єкти права інтелектуальної власності мають стосовно результатів творчої діяльності такі самі правомочності, як і суб'єкти звичайного права власності (володіння, користування і розпоряджання об'єктом своєї власності на свій розсуд). Спільними є способи виникнення права власності і права інтелектуальної власності, незважаючи на їх різноманітність. Право власності виникає шляхом виробництва об'єкта, право інтелектуальної власності виникає також шляхом створення твору, винаходу тощо. Право власності виникає шляхом укладення цивільно-правових договорів, так само виникає й інтелектуальна власність.

Проте між цими двома видами права власності існує чимало суттєвих відмінностей. По-перше, право власності (крім права власності, що встановлюється договором позики) не обмежене будь-яким строком. Цей строк може бути перерваний тільки у випадках, передбачених законом. Право інтелектуальної власності встановлюється лише на певний строк, наприклад, патент на винахід видається строком лише на 20 років. Після чого винахід стає надбанням суспільства.

По-друге, на окремі об'єкти (винаходи, корисні моделі, промислові зразки тощо) правова охорона встановлюється лише після кваліфікації пропозиції як винаходу чи іншого об'єкта та його державної реєстрації. Встановлення звичайного права власності на матеріальний об'єкт спеціальної квалі-

фікації не потребує. Державна реєстрація права власності на матеріальні об'єкти необхідна лише у випадках, передбачених законом (нерухомості, транспортних засобів тощо) [8, С.13].

По-третє, (і, напевно, найважливіше) звичайне право власності встановлюється на матеріальні об'єкти – предмети навколишнього середовища. Об'єктами права інтелектуальної власності можуть бути лише нематеріальні об'єкти – речі, які в римському приватному праві називаються безтілесними. Як коментує О.В. Дзера право інтелектуальної власності – це право на нематеріальний об'єкт, результат інтелектуальної, творчої діяльності. Але цей результат може сприйматися іншими особами та відтворюватися лише за умови, що він буде, певним чином, об'єктивованим, втіленим у певну матеріальну форму (наприклад, твір, відтворений поліграфічним способом у вигляді книжки). Право на зміст твору (ідеї, образи, символи, думки, сентенції тощо) належить творцю або іншим особам, до яких це право перейшло на підставі закону або договору [5, С.682].

По-четверте, особливістю об'єктів права інтелектуальної власності виступає їх властивість до тиражування. Один і той самий результат інтелектуальної, творчої діяльності (об'єкт права інтелектуальної власності) може бути відтворений у будь-якій кількості залежно від потреб. Тобто один і той самий об'єкт права інтелектуальної власності, втілений у матеріальну форму, може бути використаний багатократно і кожен матеріальний носій може приносити певний дохід (прибуток). У силу цієї властивості кожен такий матеріальний носій може стати об'єктом права власності окремого суб'єкта. При цьому суб'єктом права інтелектуальної власності буде одна або кілька осіб (творець, його правонаступники, роботодавці), а суб'єктом права власності на матеріальний носій інтелектуальної власності – стільки осіб, скільки буде вироблено матеріальних носіїв. - О.В. Дзера наголошує, що коли законодавець говорить про право власності на річ (частина перша статті 419 ЦК України), то мова йде про право власності на матеріальний носій (річ) інтелектуальної власності [5, С.682].

Відносно двох останніх частин статті 419 ЦК України варто підкреслити те, що право власності на книгу (матеріальний носій) може належати багатьом власникам, які її придбали. Промисловий виріб, у якому використано винахід, також може перейти у власність багатьох покупців цього виробу. Але власником об'єкта права інтелектуальної власності залишається при цьому одна і та сама особа – її творець чи інші особи, яким це право належить за законом.

Суб'єкт права інтелектуальної власності може продати свої майнові права на цей об'єкт будь-якій іншій особі, яка стає суб'єктом цього права (правонаступником). Але право власності на матеріальний носій (річ) залишається за особою, яка його придбала.

Аналогічна ситуація виникає тоді, коли право власності на матеріальний носій (річ) перейде за законом чи договором до іншої особи. Право інтелектуальної власності у такому випадку залишається за її суб'єктом без будь-яких змін. Суб'єкту права інтелектуальної власності належить право на нематеріальний об'єкт (зміст книги, сутність винаходу); суб'єкту права на матеріальний носій – право на річ [5, С.683].

Зрештою, майнові основи складають специфіку права інтелектуальної власності суб'єктів господарювання у порівнянні із іншими суб'єктами – фізичними особами. Так, творцями об'єкта інтелектуальної власності може бути будь-яка фізична особа незалежно від віку. Юридичні особи не можуть бути творцями. Творцеві об'єкта інтелектуальної власності належать особисті немайнові права інтелектуальної власності. Особисті немайнові права інтелектуальної власності належать також і суб'єктам права промислової власності – винахідникам, які мають право на присвоєння свого імені або спеціальної назви створеному винаходу чи корисній моделі. Як зазначає О.В.Дзера, такі особисті немайнові права належать й іншим творцям об'єктів інтелектуальної власності [5, С.686]. Майнові права можуть передаватися іншим особам, як фізичним, так і юридичним, з будь-якою метою, але завжди відповідно до закону [5, С.690].

Крім того, цивільне законодавство передбачає, що особа має право на відшкоду-

вання моральної шкоди, завданої внаслідок порушення її прав. Проте, у юридичній науці неоднозначно сприймають положення про можливість компенсації моральної шкоди юридичній особі. Остання полягає у фізичному болю та душевних стражданнях, яких зазнала фізична особа у зв'язку з протиправною поведінкою. Оскільки юридична особа не може душевно страждати, то обґрунтовується неможливість компенсації їй моральної шкоди. А.О.Кодинець зазначає, що юридична особа наділяється всіма правами, як і фізична особа, крім тих, які за своєю природою можуть належати лише людині [6, С.309].

Важливим способом захисту є визнання наявності або відсутності прав, оскільки таке визнання є необхідною передумовою для визначення правомірності поведінки порушника права. Такий спосіб захисту гармонізується з правом суб'єкта авторського права і (або) суміжних права вимагати визнання та поновлення своїх прав, у тому числі забороняти дії, що порушують авторське право і (або) суміжні права чи створюють загрозу їх порушення (частина 1 статті 53 Закону України «Про авторське право і суміжні права»). Але якщо говорити про авторське право, варто згадати і про презумпцію авторства – авторське право на твір виникає внаслідок факту його створення. Для виникнення і здійснення авторського права не вимагається реєстрація твору чи будь-яке інше спеціальне його оформлення, а також виконання будь-яких інших формальностей (стаття 11 Закону).

Акти органів державної влади та органів місцевого самоврядування, інших суб'єктів, що суперечать законодавству, ущемляють права та законні інтереси суб'єкта господарювання або споживачів, у судовому порядку повністю або частково визнаються недійсними. З підстав, передбачених законом, суд може визнати недійсними і господарські угоди. Зупинимось спочатку на першій частині. Як звертає увагу А.О.Кодинець, право на винахід (корисну модель), торговельну марку, географічне зазначення та комерційне найменування закріплюється державною реєстрацією, тому цей спосіб захисту використовується найчастіше. Як правило, він

поєднується з вимогою стягнення збитків чи знищення на товарах чи їх упаковці позначення, схожого з зареєстрованим. Даний спосіб захисту може застосовуватися як у межах одного об'єкта права інтелектуальної власності (наприклад, конфлікт між праволодільцями схожих торговельних марок, що зареєстровані для одного класу товарів), так і між різними видами засобів індивідуалізації [6, С.306].

Визнання договору недійсним також являється поширеним способом захисту прав. Наприклад, 15 січня 2013 року Вищий господарський суд України погодився з рішеннями попередніх інстанцій, які задовольнили позов ТОВ «Фотоміг» до ТОВ «Артпроект», ТОВ «А.В.В.А.-Трейд» та Державної служби інтелектуальної власності про визнання договору про передачу права власності на знак для товарів і послуг від 22 червня 2009 року недійсним та визнання права власності на знак для товарів і послуг «FotoMag». ВГСУ встановив, що спірний договір є недійсним, оскільки згідно зі статутом ТОВ «Фотоміг» його підписано особою, яка не мала необхідного обсягу цивільної дієздатності; фактичні дані, які підтверджували б схвалення позивачем цього правочину, відсутні: водночас ТОВ «Артпроект» не могло не знати, що від імені контрагента названий правочин вчиняє особа, що відповідно до статуту та закону не уповноважена представляти його інтереси. Оскільки ТОВ «А.В.В.А.-Трейд» безплатно за умовами укладеного з ТОВ «Артпроект» набуло майнові права на торговельну марку за свідоцтвом України, тобто в особи, що не мала права відчужувати ці права, наявні підстави для витребування зазначеного майна від добросовісного набувача ТОВ «А.В.В.А.-Трейд» [3].

Крім того, поновлення порушених прав може відбуватися шляхом відновлення становища, яке існувало до порушення прав та законних інтересів суб'єктів господарювання, аналогічний спосіб закріплений і в ЦК України. А.О.Кодинець наголошує, що даний спосіб може застосовуватися у випадку порушення права на засіб індивідуалізації шляхом перекручення третіми особами справжньої торговельної марки, комерційного найменування чи геогра-

фічного зазначення уповноваженої особи. Наприклад, неправильне позначення організаційно-правової форми, порушення обраного засновниками та закріпленого ними у комерційному найменуванні порядку розташування їх імен, здатні завдати значну шкоду діловій репутації юридичної особи. Відновлення становища, яке існувало до порушення права, може бути досягнуте шляхом внесення порушником відповідних виправлень у документи, довідники, рекламні матеріали, шляхом публікації за рахунок порушника повідомлення про порушення і повідомлення точного комерційного найменування юридичної особи.

Слід відзначити, що у галузі засобів індивідуалізації використовується особливий різновид даного способу захисту цивільних прав – знищення з товару чи його упаковки незаконно використаної торговельної марки, комерційного найменування та географічного зазначення чи схожого з ним позначення. Даний спосіб застосовується тоді, коли іншим чином відновити порушене право на засіб індивідуалізації неможливо [6, С.305].

Припинення дій, що порушують право або створюють загрозу його порушення, є тим шляхом захисту, до якого слід звертатися перш за все. В.К. Мамотов говорить, що чим раніше будуть припинені незаконні дії порушників, тим меншою буде завдана порушеннями шкода. Він зазначає, що таке припинення може здійснюватися і до вирішення господарським судом спору по суті, у рамках забезпечення позову [7, С.42].

Проілюструємо і цей спосіб судовою практикою. 2 липня 2013 року Господарський суд м. Києва розглянув справу ТОВ «Стародавній Херсонес» до ТОВ «Барбарис 2012», ТОВ «Токіо сіті» та ТОВ «Кепі Енд» про припинення незаконного використання знака для товарів та послуг, припинення незаконного використання складеного товару та стягнення компенсації (з врахуванням уточнених вимог) компенсацію за неправомірне використання об'єктів інтелектуальної власності біля 130 тис. гривень.

Позовні вимоги мотивовані тим, що позивачем були виявлені факти незаконного використання належних йому майнових

прав інтелектуальної власності з боку відповідачів, оскільки відповідачами відкрито заклади громадського харчування «Вареничная «Катюша» і при цьому логотип, що використовується для даних закладів харчування, є схожим настільки, що його можна сплутати з належним позивачу торговим знаком «Вареничная «Победа». Також, за твердженням позивача, відповідачі використовують дизайн екстер'єру й інтер'єру ресторанів, меблювання, аксесуари, декор, колірну гаму аналогічно встановленим у складеному творі «Фирменный стиль ресторана «Вареничная «Победа», у той час як дозволу на таке використання позивач не надавав. Суд задовольнив позов частково. Зокрема, зобов'язав припинити використання позначення «Вареничная Катюша» у якості назви закладів харчування, швидкого і повсякчасного обслуговування (ресторанів, кафе тощо) способами рекламування та пропонування іншим способом, у тому числі в діловій документації, в рекламі та в мережі Інтернет, шляхом вилучення такого позначення з усіх матеріалів та рекламних носіїв [4].

Присудження до виконання обов'язку в натурі – один із способів захисту прав суб'єктів господарювання. Зокрема, В. К. Мамотов називає цей спосіб ефективним способом захисту прав суб'єктів господарювання та споживачів, оскільки іноді поновити права іншим чином просто неможливо [7, С.41]. Однак А.Г.Ярема з посиланням на статтю 620 ЦК України звертає увагу на те, що примусове виконання обов'язку в натурі є можливим далеко не завжди. Дещо більш широкі можливості для цього дає частина п'ята статті 226 ГК України, яка допускає можливість відібрання у боржника, що не виконує відповідного зобов'язання, та передання кредиторів речей, визначених не тільки індивідуальними, а й родовими ознаками. В інших випадках законодавчих перешкод для захисту цивільного права шляхом присудження до виконання обов'язку в натурі також не існує. Але стаття 75 Закону «Про виконавче провадження» встановлює, що у разі неможливості виконання судового рішення без участі боржника виконавчий документ повертається до суду чи іншого орга-

ну, який видав виконавчий документ, тобто допускається можливість невиконання судового рішення [11, С.14]. О.В. Дзера говорить, що цей спосіб застосовується, коли відповідач зобов'язаний був вчинити певні дії стосовно позивача, але відмовився або уникає можливості виконати свій обов'язок. Тобто цей спосіб захисту застосовується за наявності зобов'язальних правовідносин між позивачем та відповідачем [5, С.39].

Тобто ми вважаємо, що даний спосіб захисту порушених прав інтелектуальної власності не буде достатньо ефективним для примушення виконання договірної обов'язку, власне він і не має широкого розповсюдження в судовій практиці.

Відповідно до статті 20 ГК України одним із способів захисту прав є відшкодування збитків. Згідно з пунктом «г» частини першої статті 52 Закону України «Про авторське право і суміжні права» суб'єкт авторського права і (або) суміжних прав вправі подавати позови про відшкодування збитків (матеріальної шкоди), включаючи упущену вигоду, або стягнення доходу, отриманого порушником внаслідок порушення ним авторського права і (або) суміжних прав, або виплату компенсацій.

Частиною другою статті 20 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» також передбачено, що порушник зобов'язаний відшкодувати власнику свідцтва заподіяні збитки.

Відповідно до пункту 2 частини другої статті 22 ЦК України упущеною вигодою є доходи, які особа могла б реально одержати за звичайних обставин, якби її право не було порушене. Вищий господарський суд України при визначенні розміру збитків у частині упущеної вигоди рекомендує господарським судам слід виходити з показників, які звичайно характеризують доходи суб'єкта авторського права та/або суміжних прав. Такими показниками можуть бути: роздрібна ринкова ціна оригінального товару/ліцензійного примірника твору та об'єктів суміжних прав; плата за відповідні види використання творів та об'єктів суміжних прав, яка звичайно застосовується; інші подібні показники. При цьому, як правило, не слід зважати на систему знижок чи пільг,

яка застосовується суб'єктом авторського права та/або суміжних прав у залежності від кількості придбаних примірників творів і об'єктів суміжних прав, ціни договору про розпорядження майновими правами інтелектуальної власності на твір та/або об'єкт суміжних прав, інших критеріїв [9, С.26].

Штрафними санкціями є господарські санкції у вигляді грошової суми (неустойка, штраф, пеня), яку учасник господарських відносин зобов'язаний сплатити у разі порушення ним правил здійснення господарської діяльності, невиконання або неналежного виконання господарського зобов'язання [1]. Відповідно до статті 52 Закону України «Про авторське право та суміжні права» суд може постановити рішення про накладення на порушника штрафу у розмірі 10 відсотків суми, присудженої судом на користь позивача. Сума штрафів передається у встановленому порядку до Державного бюджету України. Законодавство у сфері промислової власності не оперує поняттям «штрафні санкції», а лише «збитки».

Відповідно до частини другої статті 232 ГК України, законом або договором можуть бути передбачені випадки, коли: допускається стягнення тільки штрафних санкцій; збитки можуть бути стягнуті у повній сумі понад штрафні санкції; за вибором кредитора можуть бути стягнуті або збитки, або штрафні санкції.

За порушення господарських зобов'язань до суб'єктів господарювання та інших учасників господарських відносин можуть також застосовуватися оперативно-господарські санкції – заходи оперативного впливу на правопорушника з метою припинення або попередження повторення порушень зобов'язання, що використовуються самими сторонами зобов'язання в односторонньому порядку. На відміну від штрафних санкцій, які можуть бути передбачені як в законі, так і в договорі, оперативно-господарські санкції можуть бути передбачені тільки в договорі. Однією з важливих особливостей оперативно-господарських санкцій є те, що вони можуть застосовуватися незалежно від відсутності чи наявності вини суб'єкта господарювання. Оперативно-господарські санкції виконують запобіжну

функцію та мають на меті припинення порушення виконання господарських обов'язків та недопущення або мінімізацію їх негативних наслідків. Оперативно-господарські санкції виконують запобіжну функцію та мають на меті припинення порушення виконання господарських обов'язків у сфері інтелектуальної власності та недопущення або мінімізацію їх негативних наслідків [1].

За порушення встановлених законодавчими актами правил здійснення господарської діяльності до суб'єктів господарювання можуть бути застосовані уповноваженими органами державної влади або органами місцевого самоврядування адміністративно-господарські санкції, тобто заходи організаційно-правового чи майнового характеру, спрямовані на припинення правопорушення, допущеного суб'єктом господарювання, та ліквідацію його наслідків [1].

Для захисту прав суб'єктів господарювання можуть слугувати й установлення, зміни і припинення господарських правовідносин. Згідно з частиною першою статті 1 ГК України господарськими визнаються відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання. Як відомо, у господарській діяльності можуть використовуватись і права інтелектуальної власності.

Права інтелектуальної власності у господарських правовідносинах можуть виступати як фактор, який обумовлює підприємницьку діяльність (є ефективним інструментом у конкурентній боротьбі). У цьому аспекті право інтелектуальної власності може бути реалізоване на трьох етапах: створення інноваційного товару (послуги), виведення інноваційного товару (послуги) на ринок та регулювання ринку. Також право інтелектуальної власності може виступати як товар, щодо якого здійснюється підприємництво.

З огляду на доволі широку проблематику зазначеного способу захисту прав зазначимо, що права інтелектуальної власності можуть використовуватись практично на кожному етапі життєвого циклу суб'єкта господарювання (створення особи – внесення

прав інтелектуальної власності до статутного капталу; діяльність особи – використання прав інтелектуальної власності з метою отримання прибутку, захисту інноваційних рішень тощо; припинення – відчуження прав інтелектуальної власності та отримання прибутку для покриття витрат, тощо).

За таких умов вагається необхідність у конкретизації зазначеного способу захисту прав суб'єктів господарювання.

Захист прав суб'єктів господарювання може здійснюватись також іншими способами, передбаченими законом [1].

Серед «інших способів, передбачених законом», вважаємо за необхідне виділити спосіб, передбачений статтею 25 Закону України «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» – визнання знака добре відомим. Знак може бути визнаний добре відомим незалежно від його реєстрації в Україні Апеляційною палатою або судом. З дати, на яку за визначенням Апеляційної палати чи суду знак став добре відомим в Україні, йому надається правова охорона така сама, якби цей знак був заявлений на реєстрацію в Україні. При цьому вона поширюється також на товари і послуги, що не споріднені з тими, для яких знак визнано добре відомим в Україні, якщо використання цього знака іншою особою стосовно таких товарів і послуг вказуватиме на зв'язок між ними та власником добре відомого знака і його інтересам, ймовірно, буде завдано шкоди таким використанням [10].

На підставі проведеного дослідження ми зробили наступні **висновки**:

Право інтелектуальної власності, на відміну від права власності, наділене певними особливостями. Зокрема, це: строковість, здатність до тиражування, об'єктами права інтелектуальної власності можуть бути лише нематеріальні об'єкти і на деякі з них права інтелектуальної власності встановлюються лише після державної реєстрації.

Серед популярних способів захисту прав інтелектуальної власності серед суб'єктів господарювання є: визнання наявності або відсутності прав, визнання державної реєстрації недійсною, відшкодування збитків, визнання недійним договором, припинення

АНОТАЦІЯ

Досліджено особливості господарсько-правових способів захисту прав інтелектуальної власності. Установлено, що основними способами захисту прав інтелектуальної власності суб'єктів господарювання є визнання наявності або відсутності прав, визнання державної реєстрації недійсною, відшкодування збитків, визнання недійсним договору, припинення дій, що порушують право інтелектуальної власності. Наголошено на тому, що такі способи захисту, як присудження до виконання обов'язку в натурі, установлення, зміни і припинення господарських правовідносин, то з врахуванням специфіки права інтелектуальної власності – вони потребують значної конкретизації.

SUMMARY

The features of the economic and legal means of protecting intellectual property rights. Found that the main ways to protect intellectual property rights of business entities are the recognition of the presence or absence of rights, the recognition of the state registration invalid, damages, invalidation of the contract, termination of the acts that infringe intellectual property rights. It is noted that such methods of protection as the award for performance of the obligation in kind, the establishment, modification and termination of business relationships, and taking into account the specifics of intellectual property - they require considerable elaboration.

дій, що порушують право інтелектуальної власності.

Що стосується такого способу захисту, як присудження до виконання обов'язку в натурі, установлення, зміни і припинення господарських правовідносин, то з врахуванням специфіки права інтелектуальної власності – вони потребують значної конкретизації.

ГК України дозволяє застосовувати й інші, передбачені законом способи захисту, серед яких варто виділити визнання знаку добре відомим. Його особливість полягає в тому, що правова охорона поширюється і на неспоріднені товари і послуги, якщо їх використання вказує на зв'язок власника добре відомого знаку і порушника.

Література

1. Господарський кодекс України. Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV // Відомості Верховної Ради України, 2003, N 18, N 19-20, N 21-22, ст.144
2. Цивільний кодекс України. Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, NN 40-44, ст.356
3. Вищий господарський суд України. Постанова від 15 січня 2013 року // Справа № 12/134
4. Господарський суд м. Києва. Рішення від 2 липня 2013 року // Справа № 910/11324/13 02.08.13 року

5. Дзера О.В. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. – 4-те вид., перероб. і допов. / за ред.. О.В.Дзери (кер.авт.кол.), Н.С.Кузнецової, В.В.Луця. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – Т.І. – 808 с.

6. Кодинець А.О. Право на засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг: Монографія. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2007. – 312 с.

7. Мамутов В.К. Науково-практичний коментар господарського кодексу України / В.К. Мамтов. – Київ: Юрінком Інтер, 2004.– 441 с.

8. Підпригора О.А. Право інтелектуальної власності України. Навчальний посібник. О.О, Підпригора, О.А. Підпригора К.: Юрінком Інтер, 1998. – 331 с.

9. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності від 17 жовтня 2012 року № 12 / Постанова Пленуму Вищого господарського суду України [Електронний ресурс] http://vgsu.arbitr.gov.ua/files/pages/17102012_12.pdf

10. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг. Закон України від 15 грудня 1993 року № 3689-XII // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, N 7, ст. 36.

11. Ярема А.Г.Проблемні питання у застосуванні Цивільного і Господарського кодексів України / Під редакцією Яреми А.Г., Ротаня В.Г. – К.: Реферат, 2005. – 336 с.